

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та музично-інструментального виконавства

Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту культури і мистецтв

О.А. Устименко-Косоріч

20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання музичного мистецтва у ЗВО

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво

освітня-програма/програми Музичне мистецтво

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту культури і мистецтв

« 30 » серпня 2019 р.

Голова О.Ф.Руденко

Суми – 2019

Розробники:

Заболотний Іван Петрович, професор, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання.

Єрмоєнко Андрій Юрійович, кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства.

Бірюкова Лариса Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання.

Сулім Римма Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданнях кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства та кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання.

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 р.

Завідувачі кафедр:

Заболотний І.П., професор, заслужений діяч мистецтв України

(підпис)

Єрмоєнко О.В., доктор педагогічних наук, професор

(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 7	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
16 год.		6 год.	
Практичні, семінарські			
44 год.		8 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
150 год.		196 год.	
Консультації:			
Вид контролю: Екзамен – I семестр			
Загальна кількість годин: 210			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Курс «Методика викладання музичного мистецтва у ЗВО» є одним із значущих у системі професійної підготовки магістрантів за спеціальністю «Музичне мистецтво». Мета курсу – надати магістрантам ґрунтовний науково-теоретичний фундамент для подальшої практичної роботи за обраною спеціальністю у вищих навчальних закладах, а також підготувати магістрантів до кваліфікованого керівництва музичним вихованням учнівської молоді на різних ступенях музичної освіти (у ДМШ, педагогічних коледжах або училищах). Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Методика викладання музичного мистецтва у ЗВО» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво»: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з музичного мистецтва та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; навички міжособистісної взаємодії; здатність бути критичним і самокритичним; здатність застосовувати знання у практичних

ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність виявляти ініціативу та підприємливість; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; здатність оперувати професійною термінологією; здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності; здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків; здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій; здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської діяльності; здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві та музичній педагогіці.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання музичного мистецтва у ЗВО» є вивчення основ методики викладання навчальних дисциплін у системі вищої педагогічної освіти. Передумовою вивчення курсу є попереднє засвоєння навчального матеріалу таких дисциплін, як «Педагогіка», «Всесвітня історія музичної культури», «Історія музичного виконавства», «Теорія музики», «Фах» відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

3. Результати навчання за дисципліною

Курс передбачає оволодіння теоретичними знаннями для розв'язання проблем, пов'язаних із методикою викладання у вищій школі; розвитку аналітичних здібностей та педагогічного мислення, створенню сприятливих умов для задіяння інтелектуальних ресурсів особистості студента.

Знання: принципів виконавської культури та критеріїв концертного виконавства. Уміння: здійснювати виконавську діяльність, демонструвати артистизм, майстерність концертного виконавства.	ПРН 1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
Знання: особливостей музичних стилів та жанрів певної доби та епохи. Уміння: здійснювати музичний аналіз музичних творів; виявляти особливості форми, розкриття драматургічної будови твору та його художнього змісту.	ПРН 3	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
Знання: наукової проблематики в галузі музичного мистецтва Уміння: написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 5	Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
Знання: виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. Уміння: володіння музично-аналітичними навичками	ПРН 7	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.
Знання: теоретичних та практичних основ інструментування, аранжування та композиції. Уміння: здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).	ПРН 8	Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів.

<p>Знання: навичок організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом</p> <p>Уміння: здійснювати навчальну, організаційну та виконавсько-творчу діяльність з підготовки студента до виконавської та викладацької діяльності.</p> <p>Комунікація: сценічна взаємодія між виконавцем та аудиторією глядацької зали.</p>	ПРН 9	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
<p>Знання: музичні поняття та терміни, їх характеристики та категорії художніх засобів виразності.</p> <p>Уміння: використовувати знання на практиці під час розбору, розучування та виконання музичних творів.</p>	ПРН 10	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
<p>Знання про: етичні норми поведінки та комунікації.</p> <p>Уміння: здійснювати комунікацію з адміністрацією, педагогами та студентами.</p> <p>Комунікація: взаємодія та комунікація у сфері музичного мистецтва та виконавства.</p>	ПРН 12	Здатність з дотриманням етичних норм здійснювати взаємодію та комунікацію з колегами, соціальними партнерами.
<p>Знання: змісту та форм взаємодії та співробітництва у закладах сфери культури і мистецтва.</p> <p>Уміння: налаштувати спілкування, взаємодію та співробітництво методом налагодження діалогу та індивідуальних/колективних взаємовідносин.</p> <p>Комунікація: взаємодія з керівництвом, колегами, педагогами, студентами.</p>	ПРН 13	Здатність співробітництва, діалогу та реалізації продуктивних форм взаємодії у мистецькому закладі.
<p>Знання: змісту музичного мистецтва, мистецьких цінностей, естетичних ідеалів та національної свідомості.</p> <p>Уміння: розвивати мистецькі цінності, демократичні та естетичні ідеали, гуманістичну мораль та національну свідомість засобами музичного мистецтва.</p> <p>Комунікація: сценічна взаємодія зі слухачами та іншими артистами.</p>	ПРН 15	Здатність розвивати у суспільстві засобами музичного мистецтва загальнолюдські та мистецькі цінності, демократичні та естетичні ідеали, гуманістичну мораль та національну свідомість.

4.Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Магістрант знає всі теоретичні положення методики викладання, вільно володіє психолого-педагогічними і методичними знаннями, творчо та змістовно виконав індивідуальне завдання, опрацював усі теми самостійної роботи.
82-89	Магістрант опанував основні теоретичні положення методики викладання, добре володіє психолого-педагогічними і методичними знаннями, виконав індивідуальне завдання, опрацював більшість тем самостійної роботи.
74-81	Магістрант опанував основні теоретичні положення методики викладання, володіє психолого-педагогічними і методичними знаннями, опрацював більшість тем самостійної роботи, однак не виконав індивідуальне завдання.
64-73	Магістрант задовільно володіє психолого-педагогічними і методичними знаннями, брав участь в обговоренні деяких тем на практичних заняттях, самостійно опрацював кілька визначених програмою тем.
60-63	Магістрант володіє деякими теоретичними положеннями методики викладання, але ці знання поверхові та не систематизовані, самостійна робота не виконувалась.
35-59	Не зараховано, з можливістю повторного складання ставиться, якщо магістрант недостатньо опанував основний навчальний матеріал, пропускав заняття, не виконав завдань індивідуальної та самостійної роботи.
1-34	Не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни ставиться, якщо магістрант систематично пропускав заняття, самостійно не працював, тому не опанував навчальний матеріал курсу.

Розподіл балів
Екзамен у I семестр

Поточний контроль								Разом	Підсумковий (екзамен)	Сума
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2		РОЗДІЛ 3		РОЗДІЛ 4				
T 1.1	T 1.2	T 2.1.	T 2.2	T 3.1.	T 3.2	T 4.1.	T 4.2.			
		25						50	25	100
7	7	6	6	6	6	6	6			
Контроль самостійної роботи								25		
4	3	3	3	3	3	3	3			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	Задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення досліджень у виконавстві та педагогіці та характеризуються невизначеністю умов і вимог, іспит.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Методика навчання у вищій школі.

Розділ 2. Методика викладання фахових дисциплін (фортепіано).

Розділ 3. Методика викладання фахових дисциплін (хорове диригування).

Розділ 4. Методика викладання фахових дисциплін (спів).

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Методика навчання у вищій школі.

Тема 1.1. Організація процесу навчання у вищій школі.

- Особливості організації навчального процесу у вищій школі.
- Викладач у системі вищої освіти.
- Професійна компетентність викладача в системі професійної освіти.
- Теоретико-методологічні проблеми культури педагогічного спілкування.
- Розвиток вищої освіти в Україні: тенденції, проблеми й шляхи вирішення.

Тема 1.2. Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.

- Використання сучасних освітніх технологій.
- Дистанційне навчання як самостійний елемент сучасної підготовки студентів.
- Застосування сучасних технічних засобів у процесі навчання.

Розділ 2. Методика викладання фахових дисциплін (фортепіано).

Тема 2.1. Методичні особливості професійної підготовки музикантів-виконавців у закладах вищої освіти.

- Суть музично-виконавського мистецтва.
- Комплекс професійних компетентностей, необхідних музиканту-виконавцю.
- Загальні завдання і методологічні принципи сучасної музичної педагогіки.
- Методичні принципи вибору репертуару та різні форми його опанування.
- Методика удосконалення навичок читання нотного тексту з аркуша в процесі професійної підготовки музикантів.

Тема 2.2. Розвиток музично-виконавських здібностей студентів у процесі опанування музичних творів.

- Музично-виконавські здібності та їх основні компоненти.
- Формування слухових уявлень студентів у процесі опанування музичних творів.
- Почуття ритму та особливості його розвитку в процесі опанування студентами музичних творів.
- Музична пам'ять та особливості її розвитку в процесі опанування музичних творів.
- Специфіка і структура музичного мислення та його розвиток у процесі музично-виконавської підготовки студентів.
- Методичні особливості підготовки музикантів-виконавців до концертних виступів.

Розділ 3. Методика викладання фахових дисциплін (хорове диригування).

Тема 3.1. Актуальні засади методика роботи в хоровому класі

- Питання організації занять хора.
- Методика проведення репетицій хору.
- Особливості роботи над музичними творами у хоровому класі.

Тема 3.2. Теорія та практика викладання хорового диригування.

- Питання теорії диригентської техніки.
- Диригентська точка та її різновиди.
- Внутрішньо-дольова пульсація, відображення різних ритмів диригентського жесту.
- Ауфтаки та особливості їх показу.

Розділ 4. Методика викладання фахових дисциплін (спів).

Тема 4.1. Сучасні технологічні напрями вокальної підготовки фахівця музичного профілю

- Педагогічна концепція вокального виконавства та педагогіки.
- Новітні інноваційні тенденції вокальної підготовки
- Фактори активізації вокальної підготовки студента-магістранта.
- Моніторинг як засіб забезпечення якості вокальної підготовки.

Тема 4.2. Методика роботи в класі вокалу.

- Наукові концепції діяльності голосового апарату у співі.
- Викладання вокалу у вузі: методичні особливості.
- Методи та принципи вокальної педагогіки.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост. роб.	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
Розділ 1. Методика навчання у вищій школі.											
Тема 1.1. Особливості організації навчального процесу у вищій школі.	22	10				12	14	4			10
Тема 1.2. Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.	12	6				6	8	2			6
Розділ 2. Методика викладання фахових дисциплін (фортепіано).											
Тема 2.1. Методичні особливості професійної підготовки музикантів-виконавців у закладах вищої освіти.	30		8			22	32		2		30
Тема 2.2. Розвиток музично-виконавських здібностей студентів у процесі опанування музичних творів.	30		8			22	32		2		30
Розділ 3. Методика викладання фахових дисциплін (хорове диригування).											
Тема 3.1. Актуальні засади методика роботи в хоровому класі	28		6			22	32		2		30
Тема 3.2. Теорія та практика викладання хорового диригування.	30		8			22	30				30
Розділ 4. Методика викладання фахових дисциплін (спів).											
Тема 4.1. Сучасні технологічні напрями вокальної підготовки фахівця музичного профілю.	30		8			22	32		2		30
Тема 4.2. Методика роботи в класі вокалу.	28		6			22	30				30
Всього годин:	210	16	44			150	210	6	8		196

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Особливості організації навчального процесу у вищій школі.	10	4
2.	Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.	6	2
	Разом	16	6

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методичні особливості професійної підготовки музикантів-виконавців у закладах вищої освіти.	8	2
2.	Розвиток музично-виконавських здібностей студентів у процесі опанування музичних творів.	8	2
3.	Актуальні засади методика роботи в хоровому класі.	6	2
4.	Теорія та практика викладання хорового диригування.	8	

5.	Сучасні технологічні напрями вокальної підготовки фахівця музичного профілю.	8	2
6.	Методика роботи в класі вокалу.	6	
	Всього годин:	44	8

Теми самостійних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Особливості організації навчального процесу у вищій школі.	12	10
2.	Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.	6	6
3.	Методичні особливості професійної підготовки музикантів-виконавців у закладах вищої освіти.	22	30
4.	Розвиток музично-виконавських здібностей студентів у процесі опанування музичних творів.	22	30
5.	Актуальні засади методика роботи в хоровому класі	22	30
6.	Теорія та практика викладання хорового диригування.	22	30
7.	Сучасні технологічні напрями вокальної підготовки фахівця музичного профілю.	22	30
8.	Методика роботи в класі вокалу.	22	30
	Разом:	150	196

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія Теорія: Підручник / Анатолій Миколайович Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Антропов В. А. Организация самостоятельной работы студентов / В. А. Антропов, Н. И. Шаталова. – Екатеринбург : Изд-во Урал. гос. ун-т путей сообщения, 2000. – 76 с.
3. Артемчук Т. І. Методика організації науково-дослідної роботи / Т.І.Артемчук та ін. – К. : Форум, 2000. – 270 с.
4. Безносок О. О. Система модульно-рейтингового контролю успішності студентів : автореф. дис. на зд. наук. ступ. канд. пед. наук: спец 13.00.04 «теорія та методика професійної освіти» / О. О. Безносок . – К., 2001. – 19 с.
5. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник [для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти] / Ярослав Якович Болюбаш. – К. : КОМПАС, 1997. – 64 с.
6. Вища освіта України і Болонський процес / [заг. ред. В. Г. Кременя]. – Київ–Тернопіль : Богдан, 2004. – 368с.
7. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение / Виталий Андреевич Козаков. – К. : Высшая школа, 1990. – 248 с.
8. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб / ред. В. І. Лозової. – Х. : ОВС, 2006. – 496 с.

9. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів : теоретико-методологічний аспект: монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. – 307 с.
10. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003 – 2004 рр.) / [М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин]; ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ імені Володимира Гнатюка, 2004. – 143 с.
11. П'ятницька-Познякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навчальний посібник / І. С. П'ятницька-Познякова. – К. : ІЗМН, 2003. – 116 с.
12. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; ред. З. Н. Курлянд. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
13. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах / Наказ МОН України № 161 від 2 червня 1993 р.
14. Романовський О. О. Теорія і практика зарубіжного досвіду в підприємницькій освіті України: [монографія] / О. О. Романовський. – К. : Деміур, 2002. – 400 с.
15. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К. : Академія, 2000. – 259 с.
16. Солдатенко М. М. Теорія і практика самостійної пізнавальної діяльності : монографія / Микола Миколайович Солдатенко. – К. : Вид-во НПУ ім. Драгоманова, 2006. – 199 с.
17. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.
18. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посіб. / Петро Миколайович Щербань. – К.: Виша шк., 2004. – 207 с.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійний проектор та дошка, комп'ютер або ноутбук, аудіо колонки, бездротовий доступ до мережі інтернет.